RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 74.092/3
van 13 oktober 2023

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap
‘over de bovenlokale cultuurwerking’

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

Op 12 juli 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 28 augustus 2023,[*] een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘over de bovenlokale cultuurwerking’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 26 september 2023. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Toon MOONEN, staatsraden, Jan VELAERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 13 oktober 2023.

*

[*] Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege wordt verlengd met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap strekt ertoe de ondersteuning van de bovenlokale cultuurwerking te regelen, ter vervanging van de regeling vervat in het decreet van 15 juni 2018 'betreffende de bovenlokale cultuurwerking', dat wordt opgeheven (artikel 91 van het voorontwerp).

Hoofdstuk 1 van het voorontwerp bevat een aantal algemene bepalingen (artikelen 1 tot 4), waaronder de definities die in het aan te nemen decreet worden gehanteerd (artikel 3) en de door het aan te nemen decreet nagestreefde doelstellingen (artikel 4).

In hoofdstuk 2 van het voorontwerp worden de projectsubsidies voor bovenlokale cultuurwerking geregeld (artikelen 5 tot 19). Naast een aantal algemene bepalingen (artikelen 5 tot 7), waaronder de subsidievoorwaarden en een subsidievereiste, wordt in specifieke regelingen voorzien voor projectsubsidies voor kleine bovenlokale cultuurprojecten (artikelen 8 tot 13) en voor projectsubsidies voor grote, transversale bovenlokale cultuurprojecten (artikelen 14 tot 19).

In hoofdstuk 3 worden de werkingssubsidies voor de ondersteuning van het bovenlokale cultuurlandschap geregeld (artikelen 20 tot 46). Ook hier wordt naast algemene bepalingen over de reservevorming, de beslissing door de Vlaamse Regering, de beoordeling door een beoordelingscommissie, de indexering van de werkingssubsidies en de subsidievereisten (artikelen 20 tot 24), in specifieke bepalingen voorzien over de werkingssubsidies aan een steunpunt voor bovenlokale cultuur (artikelen 25 tot 32), de werkingssubsidies aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor een bovenlokale cultuurwerking (artikelen 33 tot 39) en over de werkingssubsidies aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie (artikelen 40 tot 46).

In hoofdstuk 4 van het voorontwerp worden de werkingssubsidies in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad geregeld (artikelen 47 tot 67). Naast algemene bepalingen (artikelen 47 tot 51), worden de werkingssubsidies geregeld aan gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad om een gemeentelijk cultuurbeleid te voeren (artikelen 52 tot 56) en om een gemeentelijke, Nederlandstalige openbare bibliotheek te organiseren (artikelen 57 tot 61), evenals de werkingssubsidies aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie (artikelen 62 tot 67).

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

In hoofdstad 5 van het voorontwerp wordt de kwaliteitsbeoordeling georganiseerd (artikelen 68 tot 70).

Hoofdstuk 6 bevat de gemeenschappelijke bepalingen voor alle subsidies waarin het voorontwerp voorziet (artikelen 71 tot 78).

In hoofdstuk 7 van het voorontwerp wordt de gegevensverwerking geregeld die met de ontworpen regeling gepaard gaat (artikel 79 tot 87).[2]

Hoofdstuk 8 van het voorontwerp bevat bepalingen die strekken tot wijziging van het decreet van 18 januari 2008 ‘houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport’ (artikelen 88 en 89) en van het decreet van 6 juli 2012 ‘betreffende het Lokaal Cultuurbeleid’ (artikel 90).

Hoofdstuk 9 van het voorontwerp bevat de slotbepalingen (artikelen 91 tot 104), waaronder een aantal overgangsbepalingen (artikelen 92 tot 103).

BEVOEGDHEID

A. Materiële bevoegdheid

3.1. Mede gelet op de in artikel 3, eerste lid, 8°, van het voorontwerp bepaalde definitie van het begrip “culturele sectoren en disciplines”,[3] vindt het voor advies voorgelegde voorontwerp zijn bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 4, 3°, 4°, 5°, 7,°, 8° en 10°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, onder voorbehoud van wat volgt.

3.2.1. De artikelen 76, § 1, tweede lid, 2°, en 77 van het voorontwerp voorzien in een aantal afwijkingen van de wet van 16 mei 2003.[4] Voor die afwijkingen van de voormelde wet, genomen ter uitvoering van artikel 50, § 2, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 ‘betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten’, moet een beroep worden gedaan op de in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ bedoelde impliciete bevoegdheden.

---

[2] Volgens de memorie van toelichting bij het voorontwerp berust die regeling van de verwerking van persoonsgegevens op het uitvoeren van een taak van algemeen belang in de zin van artikel 6, lid 1, e), van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ (“de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen”). In haar advies nr. 110/2023 van 18 juli 2023 vermeldt de Gegevensbeschermingsautoriteit evenwel ook artikel 6, lid 1, c), van diezelfde verordening (“de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust”).

[3] De gemachtigde verklaarde dienaangaande: “De opsomming in artikel 3, [eerste lid,] 8°, is limitatief en omschrijft de culturele sectoren en disciplines waarop het decreet toepasbaar is.”

[4] Wet van 16 mei 2003 ‘tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof’.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

3.2.2. In de memorie van toelichting bij het voorontwerp wordt dit, wat artikel 76 van het voorontwerp betreft, erkend en wordt betreffende die bepaling het volgende uiteengezet:

> "Artikel 11 van de Algemenebepalingenwet van 16 mei 2003 bepaalt dat iedere subsidie verleend door de in artikel 2 opgesomde gemeenschappen en gewesten of door een rechtspersoon, die rechtstreeks of onrechtstreeks door één van die gemeenschappen en gewesten wordt gesubsidieerd, daarin begrepen ieder door hen zonder interest verleend terugvorderbaar voorschot, moet worden aangewend voor de doeleinden, waarvoor zij werd verleend. De mogelijkheid voor de aanvrager om te motiveren dat afwijkingen van het aanvraagdossier of het geactualiseerde beleidsplan noodzakelijk waren, steunt op het principe van de impliciete bevoegdheden en voldoet aan de voorwaarden voor het inroepen van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De voorgestelde aanvulling is immers noodzakelijk voor de zinvolle uitoefening van een aan de gemeenschappen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid. Bij de realisatie van een voorgenomen werking of het opzetten van een bovenlokaal cultuurproject spelen vele omstandigheden mee die ertoe kunnen leiden dat de werking of het project, ondanks de geleverde inspanningen van de organisatie en de overige betrokkenen, niet loopt zoals gepland. Het zou onredelijk zijn, en geheel tegen de basisgedachte van de ondersteuning van het bovenlokale culturele landschap in, om in dergelijke gevallen steeds tot een verplichte en volledige terugvordering over te moeten gaan zonder rekening te kunnen houden met de specifieke omstandigheden van elk geval.
>
> De federale aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling. De Vlaamse overheid is bevoegd voor de haar toegekende bevoegdheidspakketten. Zij kan in dat kader subsidies toekennen en dus ook het toezicht op die subsidies regelen zonder dat dit invloed heeft op de andere gemeenschappen of gewesten, of de federale overheid.
>
> Er is sprake van een marginale weerslag van de hier voorgestelde afwijking. Deze afwijking is immers niet de norm: het principe is nog steeds dat artikel 11 tot en met 14 van de Algemenebepalingenwet van 16 mei 2003 van toepassing zijn op subsidies die verleend zijn door een entiteit van de Vlaamse deelstaatoverheid of door een andere rechtspersoon, die rechtstreeks of onrechtstreeks van de Vlaamse Gemeenschap een subsidie krijgt (artikel 76, eerste lid, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019)."

3.2.3. Gelet op die verantwoording kan worden aangenomen dat de ontworpen regeling noodzakelijk is voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid. Er kan ook worden aangenomen dat de aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent.[5] De vraag kan evenwel rijzen of de weerslag van de genoemde bepalingen op de federaal geregelde aangelegenheid wel een marginaal karakter heeft, temeer daar de afwijkingen een vrij ruim toepassingsgebied hebben, in tegenstelling bijvoorbeeld tot het voorontwerp waaromtrent de Raad van State advies 68.995/3 heeft gegeven, waar de afwijking slechts op een zeer specifieke situatie betrekking had,[6] of het

[5] Zie adv.RvS 50.934/3 van 20 maart 2012 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het Cultureel-erfgoeddecreet van 6 juli 2012, *Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1588/1, 169-172, opmerking 7.

[6] Adv.RvS 68.995/3 van 3 mei 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 9 juli 2021 'houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen', *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 828/1, 382-383, opmerkingen 7.3.1 en 7.3.2.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

voorontwerp waaromtrent de Raad van State advies 73.153/3 heeft gegeven, waar de afwijking slechts één vereniging betrof.[7]

In de memorie van toelichting wordt evenwel met recht aangevoerd dat "[d]eze afwijking (…) niet de norm [is]" en dat de artikelen 11 tot 14 van de wet van 16 mei 2003 in beginsel van toepassing zijn. Te dien aanzien kan inderdaad worden vastgesteld dat de afwijking waarin de ontworpen regeling voorziet, niet betekent dat de in artikel 11 van de wet van 16 mei 2003 vervatte regels volledig buiten toepassing worden gelaten. Zo blijkt uit artikel 76, § 1, tweede lid, 2°, van het voorontwerp dat de subsidie in beginsel moet worden gebruikt voor het doel waarvoor ze is verleend overeenkomstig het voormelde artikel 11. Het is slechts voor zover de noodzakelijkheid hiervan kan worden aangetoond dat van die doelstellingen kan worden afgeweken. Op grond hiervan zou kunnen worden aangenomen dat de weerslag van de betrokken bepaling op de aangelegenheid die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort, marginaal is en dat bijgevolg is voldaan aan de voorwaarden om een beroep te doen op de in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 vermelde impliciete bevoegdheden.

3.2.4. Wat artikel 77 van het voorontwerp betreft, bevat de memorie van toelichting daarentegen geen enkele verantwoording voor het beroep op de impliciete bevoegdheden. De stellers van het voorontwerp zullen ook voor die bepaling moeten kunnen aantonen dat aan de toepassingsvereisten van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is voldaan.

B. Territoriale bevoegdheid

4.1. Een aantal bepalingen van het voorontwerp doet vragen rijzen over de territoriale bevoegdheid van de decreetgever.

4.2. Zo blijkt uit de definitie van het begrip "projectsubsidie" in artikel 3, eerste lid, 16°, van het voorontwerp dat het gaat om een subsidie ter ondersteuning van "een project in het Nederlandse taalgebied, of (…) een project in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad dat zich uitsluitend tot de Vlaamse Gemeenschap richt". Blijkens punt 19° van datzelfde lid wordt een werkingssubsidie toegekend voor een activiteit die plaatsvindt "in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en (…) zich uitsluitend [richt] tot de Vlaamse Gemeenschap".

Gevraagd of in die bepalingen, wat het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad betreft, niet veeleer gewag moet worden gemaakt van subsidies aan instellingen die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap, antwoordde de gemachtigde:

> "De geciteerde tekst moet inderdaad worden begrepen in de zin van artikel 127, § 2 van de Grondwet. We stellen voor om de tekst in die zin aan te passen."

Hiermee kan worden ingestemd.

[7] Zie adv.RvS 73.153/3 van 23 maart 2023 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 23 juni 2023 'over het gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid', *Parl.St.* Vl.Parl. 2022-23, nr. 1674/1, 72-73, opmerkingen 5.1 en 5.2.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

4.3. In tegenstelling tot wat het geval is in artikel 15 van het voorontwerp voor projectsubsidies voor grote, transversale bovenlokale cultuurprojecten, wordt in de artikelen 9 en 26 voor de projectsubsidies voor kleine bovenlokale cultuurprojecten en de werkingssubsidies aan een steunpunt voor bovenlokale cultuur niet bepaald dat de aanvrager gevestigd moet zijn in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, waarbij hij wegens zijn activiteiten moet worden beschouwd als uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap.

Hierop gewezen verklaarde de gemachtigde dit voor de projectsubsidies voor kleine bovenlokale cultuurprojecten als volgt:

> "Art. 9 bepaalt de ontvankelijkheidsvoorwaarden waaraan projectsubsidies voor kleine bovenlokale cultuurprojecten moeten voldoen. Punt 2 van dat artikel stelt dat de aanvrager gevestigd moet zijn in het werkingsgebied van een intergemeentelijk samenwerkingsverband met een bovenlokale cultuurwerking dat conform artikel 33 van dit decreet wordt gesubsidieerd. De ontvankelijkheidsvoorwaarden voor werkingssubsidies aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een bovenlokale cultuurwerking worden bepaald in artikel 34. Punt 2 van dit artikel stelt dat de aanvrager moet gevestigd zijn in het Nederlandse taalgebied. Bijgevolg kunnen aanvragers van kleine bovenlokale cultuurprojecten ook enkel gevestigd zijn in het Nederlandse taalgebied."

Wat daarentegen de werkingssubsidies aan een steunpunt voor bovenlokale cultuur betreft, verklaarde hij het volgende:

> "Het is inderdaad de bedoeling dat het steunpunt gevestigd is in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en in dat geval een instelling is die wegens haar activiteiten moet worden beschouwd te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap. Wij stellen voor om dit zo toe te voegen aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden vermeld in artikel 26 van het ontwerp."

Hiermee kan worden ingestemd.

4.4. Wat betreft de werkingssubsidies aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor een bovenlokale cultuurwerking wordt in artikel 34, 2°, van het voorontwerp bepaald dat de aanvrager gevestigd moet zijn in het Nederlandse taalgebied. Wat betreft de werkingssubsidies aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie, bevat artikel 41 van het voorontwerp geen gelijkaardig vereiste.

Hierop gewezen verklaarde de gemachtigde:

> "Een intergemeentelijk samenwerkingsverband kan enkel werkingssubsidies voor een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie ontvangen, als het ook gesubsidieerd wordt voor een bovenlokale cultuurwerking. Dit wordt bepaald in artikel 42, 4° van het ontwerp. Bijgevolg kan een werkingssubsidie voor een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie enkel verleend worden aan een aanvrager gevestigd in het Nederlandse taalgebied."

De gemachtigde bevestigde tevens dat op basis van de ontworpen regeling geen subsidies kunnen worden toegekend aan organisaties gevestigd in het Franse of Duitse taalgebied of in een ander land dan België.

4.5.1. Het voorontwerp voorziet in werkingssubsidies voor gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, enerzijds, om een gemeentelijk cultuurbeleid te voeren (artikelen 52

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

tot 56) en, anderzijds, om een gemeentelijke, Nederlandstalige openbare bibliotheek te organiseren (artikelen 57 tot 61).

In dat verband dient te worden opgemerkt dat de Vlaamse Gemeenschap te Brussel-Hoofdstad elke rechtstreekse bevoegdheid ten aanzien van de gemeenten ontbeert, en met betrekking tot de culturele aangelegenheden als bedoeld bij artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ten aanzien van de gemeenten, conform artikel 127, § 2, van de Grondwet, slechts kan optreden voor zover zij op dat vlak gemeentelijke instellingen hebben opgericht die omwille van hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap, en bijgevolg hun activiteiten uitsluitend in het Nederlands uitoefenen.[8] Bijgevolg moet de subsidiëring van de gemeenten van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad waarin het voorontwerp voorziet, worden gekoppeld aan het bestaan van een ééntalige gemeentelijke dienst of instelling die specifiek is gericht op de Vlaamse Gemeenschap. Voorts mogen de toegekende subsidies enkel slaan op de werking van de betrokken ééntalige gemeentelijke dienst of instelling.

4.5.2. Dat lijkt zonder twijfel het geval wat de werkingssubsidie betreft om een gemeentelijke, Nederlandstalige openbare bibliotheek te organiseren. In artikel 58, eerste lid, 2°, van het voorontwerp wordt immers als ontvankelijkheidsvoorwaarde bepaald dat de aanvrager, zijnde een gemeente in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, moet beschikken over een gemeentelijke, Nederlandstalige openbare bibliotheek. Als subsidievoorwaarde wordt vereist dat die bibliotheek over een collectie beschikt waarvan de gedrukte materialen voor minstens 75% bestaan uit Nederlandstalige publicaties (artikel 59, 2°, van het voorontwerp). De werkingssubsidie bestaat uit een forfaitair bedrag dat de gemeente gebruikt voor de personeelskosten van het personeel dat in een gemeentelijke Nederlandstalige openbare bibliotheek werkt, binnen de personeelsformatie die de gemeenteraad heeft goedgekeurd (artikel 60, tweede lid, van het voorontwerp).

4.5.3. Wat de werkingssubsidie betreft om een gemeentelijk cultuurbeleid te voeren, wordt die subsidiëring weliswaar gekoppeld aan het bestaan van een ééntalige gemeentelijke dienst of instelling, namelijk een gemeentelijke, Nederlandstalige openbare bibliotheek,[9] maar deze werkingssubsidie wordt juist niet gebruikt voor de kosten die betrekking hebben op die bibliotheek.[10] Uit de ontworpen regeling blijkt derhalve niet dat de subsidie waarin wordt voorzien dient ter financiering van een Nederlandstalige gemeentelijke dienst of instelling die het cultuurbeleidsplan uitvoert.

[8] Zie o.m. adv.RvS 36.064/VR/3 van 2 december 2003 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 2 april 2004 ‘betreffende het beleid inzake convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking’, *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 2099/1, 48-52, opmerkingen 20 tot 24; adv.RvS 50.551/3 van 22 november 2011 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 13 juli 2012 ‘tot wijziging en opheffing van verschillende decreten inzake ontwikkelingssamenwerking’, *Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1423/1, 44-48, opmerking 3; adv.RvS 50.935/3 van 28 februari 2012 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 6 juli 2012 ‘betreffende het Lokaal Cultuurbeleid’, *Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1578/1, 112-113, opmerking 7.

[9] Artikel 54, 3°, van het voorontwerp.

[10] Zie immers artikel 55, tweede lid, van het voorontwerp.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

Hierop gewezen verklaarde de gemachtigde:

> "Gelet op uw opmerking stellen we voor om in artikel 4, vierde lid, 6°, en in afdeling 2 van het ontwerp van decreet de woorden 'gemeentelijk cultuurbeleid' te vervangen door de woorden 'gemeentelijk Nederlandstalig cultuurbeleid'.
>
> Daarnaast stellen we voor om in artikel 54 van het ontwerp van decreet de volgende subsidievoorwaarde toe te voegen: 'de aanvrager beschikt over een dienst, bevoegd voor het gemeentelijk Nederlandstalig cultuurbeleid'."

Hiermee kan worden ingestemd.

4.6. In artikel 62, tweede lid, 6°, a), van het voorontwerp wordt vereist dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie een structurele samenwerking creëert tussen alle relevante partners in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad door een bovenlokaal netwerk te organiseren.

De gemachtigde gaf hieromtrent de volgende toelichting:

> "Met relevante partners worden hier alle organisaties bedoeld die een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie. Dit wordt concreter beschreven in artikel 63, 2° van het ontwerp, waar staat dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie bij het opstellen, opvolgen en uitvoeren van het bovenlokale netwerk vrijetijdsparticipatie minimaal moet samenwerken met de eigen diensten bevoegd voor cultuur, jeugd en sport en de verenigingen van personen in armoede die in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad zijn gevestigd en die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap. Als er geen dergelijke verenigingen van personen in armoede actief zijn, worden andere relevante lokale organisaties die in hun werking onder meer personen in armoede als doelgroep hebben, betrokken bij het bovenlokale netwerk. Hiermee worden lokale organisaties bedoeld die in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad zijn gevestigd en die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap. De term 'alle relevante partners' wordt hier gebruikt omdat de gekozen partners kunnen verschillen naargelang de concrete lokale context."

In zoverre met de woorden "alle relevante partners in het tweetalige gebied Brussel- Hoofdstad" enkel partners worden bedoeld die tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoren, en uit de ontworpen regeling derhalve geen verplichtingen voortvloeien voor instellingen die niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoren, kan de ontworpen bepaling worden aanvaard.

ALGEMENE OPMERKINGEN

5. Het toepassingsgebied van de ontworpen regeling lijkt voort te vloeien uit de definitie van het begrip "culturele sectoren en disciplines" in artikel 3, eerste lid, 8°, van het voorontwerp, namelijk:

> "de verschillende vormen, uitingen of richtingen van cultuur, namelijk kunsten, cultureel erfgoed, circuskunsten, amateurkunsten en sociaal-cultureel werk. Het voormelde sociaal-cultureel werk omvat het lokale cultuurbeleid, het volwassenenwerk en het jeugdwerk, met uitzondering van het jeugdwerk dat onder het toepassingsgebied valt van het Jeugddecreet van xx;".

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

Zoals vermeld in opmerking 3.1 gaat het om een limitatieve opsomming.

Vervolgens wordt evenwel enkel wat betreft de projectsubsidies voor bovenlokale cultuurwerking bepaald dat de aanvrager een actor moet zijn die is verbonden aan (lees: "die actief is in")[11] de culturele sectoren en disciplines. De ontworpen regeling van de werkingssubsidies voor de ondersteuning van het bovenlokale cultuurlandschap bevat geen gelijkaardige bepaling.

Hierop gewezen verklaarde de gemachtigde:

> "De subsidievoorwaarde komt inderdaad voor in artikel 5 voor de Projectsubsidies. Bij de werkingssubsidies is er een link met de culturele sectoren en disciplines doordat de werkingssubsidies voor het bovenlokale cultuurlandschap tot doel hebben om transversaal samenwerken te stimuleren, zoals bepaald in de artikels 25, tweede lid, 1° en artikel 33, tweede lid, 5°. De subsidievoorwaarde om transversaal samen te werken komt ook terug in de artikels 35, 3° en 42, 4°.
>
> Het begrip 'transversaal samenwerken' wordt in artikel 3, [eerste lid,] 18°, gedefinieerd als:
>
> a) Cross-sectoraal samenwerken tussen de verschillende sectoren en disciplines;
>
> b) Samenwerken tussen culturele sectoren en disciplines en sectoren uit andere beleidsvelden, zoals welzijn, onderwijs, toerisme, economie, sport, omgeving en natuur, onroerend erfgoed."

Uit wat voorafgaat en uit het antwoord van de gemachtigde blijkt dat het toepassingsgebied van de ontworpen regeling slechts onrechtstreeks uit het voorontwerp kan worden afgeleid, inzonderheid wat de werkingssubsidies betreft voor de ondersteuning van het bovenlokale cultuurlandschap. Het lijkt dan ook raadzaam om in een uitdrukkelijkere regeling te voorzien van de in aanmerking komende culturele sectoren en disciplines.

6.1. De ontworpen regeling heeft betrekking op culturele aangelegenheden die vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 16 juli 1973 'waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt'.

Artikel 11 van die wet bepaalt dat de voorwaarden en de procedure van erkenning van instellingen die activiteiten uitoefenen die zijn gericht op de gehele gemeenschap (in dit geval de Vlaamse Gemeenschap), bij decreet worden vastgesteld. Hetzelfde artikel bepaalt bovendien dat het decreet voor de erin bedoelde instellingen in een bepaalde financiële tegemoetkoming voorziet, die bestaat uit de subsidiëring van een kern van personeelsleden, de jaarlijkse toekenning van een basistoelage voor de werking en de subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten. Hieruit kan worden afgeleid dat ook de subsidiëring van dergelijke instellingen bij decreet moet worden geregeld. Met betrekking tot de erkenning en de subsidiëring van die instellingen is de mogelijkheid voor de decreetgever om aan de regering bevoegdheden te delegeren eerder beperkt. Hoogstens kan de decreetgever de regering machtigen om de door hemzelf vastgestelde beginselen

[11] Volgens de gemachtigde wordt met de woorden "die verbonden is aan" in artikel 5, 1°, van het voorontwerp bedoeld "dat de aanvrager actief moet zijn in een van de culturele sectoren en disciplines zoals gedefinieerd in artikel 3, [eerste lid,] 8° van het ontwerp van decreet. In dit artikel wordt een limitatieve opsomming gegeven van de bedoelde sectoren en disciplines".

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

nader uit te werken. Dit veronderstelt dan dat de decreetgever zelf de criteria vaststelt die voor de uitwerking van die beginselen richtinggevend zijn.

Wat betreft de subsidies aan instellingen die geen werking hebben die is gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap, wordt bij artikel 10 van de wet van 16 juli 1973 enkel vereist dat de erkenning en de subsidiëring krachtens een decreet worden geregeld, zodat ter zake minder strenge vereisten gelden.

6.2. Het voorontwerp voorziet niet in een erkenning van de gesubsidieerde organisaties, maar regelt rechtstreeks de subsidiëring ervan. Dat ervoor wordt gekozen om de tussenstap van de erkenning niet op te nemen in de ontworpen regeling, is echter geen reden om aan te nemen dat artikel 11 van de wet van 16 juli 1973 in voorkomend geval niet toepasselijk zou zijn, mede gelet op de doelstelling van deze wet, namelijk het voorkomen van discriminaties om ideologische en filosofische redenen, ter uitvoering van artikel 131 van de Grondwet.

6.3. In artikel 3, eerste lid, 7°, van het voorontwerp wordt de term “bovenlokaal” gedefinieerd als “minstens de lokale uitstraling en de gemeentegrenzen overstijgen zonder een weerslag te hebben op de volledige Vlaamse Gemeenschap”. De begunstigden van de projectsubsidies voor bovenlokale cultuurprojecten en van de werkingssubsidies aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor een bovenlokale cultuurwerking blijken effectief niet gericht te zijn op de gehele Vlaamse Gemeenschap,[12] zodat voor de betrokken subsidies enkel moet worden getoetst aan artikel 10 van de wet van 16 juli 1973.

De werkingssubsidies aan het steunpunt voor bovenlokale cultuur zijn wel subsidies verleend aan een instelling die activiteiten uitoefent gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap, hetgeen de gemachtigde bevestigde. Uit de omschrijving van het steunpunt blijkt dat het om een expertisecentrum gaat dat onder meer als doelstelling heeft om lokale en bovenlokale culturele actoren te versterken door hen te stimuleren tot bovenlokale en transversale samenwerking.[13] Voorts blijkt uit de ontworpen regeling dat er maar één steunpunt voor bovenlokale cultuur is, ook al realiseert het zijn opdrachten in samenspraak met andere steunpunten.[14]

6.4. Luidens artikel 11, eerste lid, van de wet van 16 juli 1973 bepaalt het decreet, wanneer het gaat om “instellingen die activiteiten uitoefenen gericht op een gehele cultuurgemeenschap”, dat de financiële tegemoetkoming van de overheden gelijktijdig een subsidiëring van een kern van personeelsleden, een jaarlijkse basistoelage voor de werking en een subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten omvat.

[12] Wat de projectsubsidies voor bovenlokale cultuurprojecten betreft: zie de artikelen 10, 1°, en 16, 2° en 3°, van het voorontwerp. Voor de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden verwijst artikel 3, eerste lid, 13°, van het voorontwerp naar artikel 396, § 1, van het decreet van 22 december 2017 ‘over het lokaal bestuur’, waarin wordt bepaald dat het gaat om samenwerkingsverbanden tussen twee of meer gemeenten waaraan voor het overige uitsluitend autonome gemeentebedrijven, openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de publiekrechtelijke verenigingen ervan, andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, politiezones en hulpverleningszones kunnen deelnemen (en desgevallend een Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking).

[13] Artikel 25, tweede lid, van het voorontwerp.

[14] Artikel 25, vierde lid, van het voorontwerp.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

In zoverre in artikel 3, eerste lid, 19°, van het voorontwerp het begrip "werkingssubsidie" wordt gedefinieerd als "een subsidie die (…) de subsidiëring van een kern van personeelsleden, een basistoelage voor de werking en een subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten omvat", lijkt hier gevolg aan te worden gegeven. Ook bij de uitvoering van de ontworpen regeling zal erop moeten worden toegezien dat aan dit vereiste wordt voldaan, en inzonderheid dat rekening wordt gehouden met de werkelijk gepresteerde activiteiten.

6.5.1. Wat betreft het in artikel 11, tweede lid, van de wet van 16 juli 1973 opgenomen legaliteitsbeginsel, kan het volgende worden opgemerkt.

6.5.2. In de artikelen 28 en 29 van het voorontwerp worden de subsidievoorwaarden en de criteria voor de beoordeling van de subsidieaanvraag voor de werkingssubsidie voor het steunpunt voor bovenlokale cultuur bepaald. In artikel 75, 3° en 12°, van het voorontwerp wordt de Vlaamse Regering (hierna ook: de regering) evenwel gemachtigd om voor elk van de subsidie-instrumenten de toepasselijke subsidievoorwaarden en beoordelingscriteria nader te bepalen.

De nadere bepaling van de subsidievoorwaarden en de beoordelingscriteria door de regering kan enkel de precisering betreffen van de in het aan te nemen decreet bepaalde criteria; het genoemde legaliteitsbeginsel staat eraan in de weg dat ten aanzien van instellingen die activiteiten verrichten die zijn gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap, nieuwe subsidievoorwaarden bij besluit van de Vlaamse Regering zouden worden ingevoerd.

Wat de nadere regeling van de beoordelingscriteria betreft, verklaarde de gemachtigde overigens dat het vooral de nadere regeling van de procedure voor de beoordeling betreft:

> "Wij denken aan de volgende tekst in het ontwerp van BVR (gemeenschappelijk met werkingsssubsidies aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor een bovenlokale cultuurwerking en voor een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie):
>
> > 'Art. De administratie beheert een aanvraagdossier voor werkingssubsidies voor de ondersteuning van het bovenlokale cultuurlandschap en treft de nodige voorbereidingen voor de kwaliteitsbeoordeling. De administratie is verantwoordelijk voor de voorbereiding van en verslaggeving over de werkzaamheden van de beoordelingscommissie. De administratie bezorgt alle nodige informatie aan de beoordelingscommissie.
> >
> > De beoordelingscommissie beoordeelt de kwaliteit van de ontvankelijke aanvraagdossiers voor werkingssubsidies voor de ondersteuning van het bovenlokale cultuurlandschap en stelt over deze aanvraagdossiers een advies op. De beoordelingscommissie adviseert welke aanvraagdossiers al dan niet dienen te worden gesubsidieerd en voor welk bedrag.'
>
> Het is zeker niet de bedoeling om in het BVR bijkomende documenten of beoordelingscriteria op te nemen die niet zijn vermeld in artikel 22 van het ontwerp van decreet."

Gelet hierop zou de machtiging in artikel 75, 12°, van het voorontwerp kunnen worden beperkt tot de procedure van de beoordeling.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

6.5.3. Nog in het voormelde artikel 75 van het voorontwerp wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om de categorieën van de subsidiabele en niet-subsidiabele kosten nader te regelen.[15] Gevraagd of het voorontwerp thans reeds bepalingen bevat waarin die categorieën worden bepaald en waarvan een uitvoeringsbesluit een nadere regeling zou zijn, antwoordde de gemachtigde dat die categorieën volledig in een uitvoeringsbesluit zouden worden bepaald.

Vermits de omvang van de werkingssubsidie voor het steunpunt voor bovenlokale cultuur hier rechtstreeks van afhangt, vereist het in artikel 11 van de wet van 16 juli 1973 vermelde wettigheidsbeginsel dat het voorontwerp minstens de criteria bevat aan de hand waarvan de Vlaamse Regering de categorieën van subsidiabele en niet-subsidiabele kosten kan bepalen.

6.5.4. Luidens artikel 29, 3°, van het voorontwerp is een van de beoordelingscriteria van de aanvraag van werkingssubsidies voor het steunpunt voor bovenlokale cultuur de wijze waarop de opdrachten van het steunpunt gerealiseerd zullen worden. Die opdrachten worden bepaald in artikel 25, derde lid, van het voorontwerp.

Evenwel wordt de Vlaamse Regering in het zevende lid van dat artikel gemachtigd om de opdrachten van het steunpunt nader te bepalen. Die machtiging kan evenwel enkel worden aanvaard voor zover ze beperkt is tot de nadere omschrijving van de in artikel 25, derde lid, van het voorontwerp vermelde opdrachten, en ze niet leidt tot de oplegging van bijkomende opdrachten waarmee bij de beoordeling van de subsidieaanvraag rekening wordt gehouden.

Volgens de gemachtigde is dat niet het geval. Hij verklaarde:

> “We weten nog niet of we van de mogelijkheid om de opdrachten van het steunpunt nader te bepalen, gebruik zullen maken. Het is zeker niet de bedoeling om in het BVR bijkomende opdrachten toe te wijzen aan het steunpunt, maar wel om ze eventueel concreter te omschrijven.”

Gelet hierop kan de machtiging aan de Vlaamse Regering in artikel 25, zevende lid, van het voorontwerp worden aanvaard.

6.5.5. Luidens artikel 31 van het voorontwerp sluit de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst met het steunpunt voor bovenlokale cultuur waaraan ze een werkingssubsidie toekent. In artikel 32 van het voorontwerp wordt bepaald over welke elementen de beheersovereenkomst bepalingen bevat.

In die beheersovereenkomst kunnen enkel praktische afspraken worden opgenomen die een concretisering inhouden van de bij decreet of eventueel, binnen de grenzen waarbinnen delegaties toelaatbaar zijn, bij uitvoeringsbesluiten vastgestelde regels.

Volgens de gemachtigde is dat effectief het geval. Hij verklaarde:

> “Dit zijn geen subsidievoorwaarden, aangezien ze niet gelden bij de toekenning van de werkingssubsidie aan een steunpunt voor bovenlokale cultuur. Het zijn echter wel

[15] Artikel 75, 14°, van het voorontwerp.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

subsidievereisten, aangezien het verplichtingen zijn waaraan de organisatie moet voldoen eens de subsidie toegekend is."

Wat artikel 32, 8°, van het voorontwerp betreft, voegde hij daar evenwel het volgende aan toe:

"[D]e termijn waarin en de wijze waarop het steunpunt het meerjarenplan aan de administratie voorlegt, de inhoud van dat meerjarenplan, de termijn waarin en de wijze waarop dit meerjarenplan wordt goedgekeurd = hier is voor de rest niets anders over bepaald in het ontwerp van decreet. We stellen daarom voor om punt 8° te schrappen in art. 32 van het ontwerp van decreet. Het steunpunt zal bijgevolg geen meerjarenplan moeten opstellen."

Hiermee kan worden ingestemd.

7.1. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de "essentiële elementen" voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.[16]

Bijgevolg moeten de 'essentiële elementen' van de verwerking van persoonsgegevens het decreet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel 'essentiële elementen' uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.[17]

Gelet op het voorgaande moet het volgende worden opgemerkt over de in hoofdstuk 7 van het voorontwerp vervatte regeling over de gegevensverwerking.

7.2. Wat de met de verwerking nagestreefde doelstelling betreft, wordt in artikel 79 van het voorontwerp bepaald dat de dienst die bevoegd is voor de bovenlokale cultuurwerking (hierna: de administratie) optreedt als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van

[16] Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

[17] Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 'betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie', *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

persoonsgegevens “in het kader van dit decreet om de doelstellingen vermeld in artikel 4 van dit decreet, te kunnen bereiken”.

In artikel 4 van het voorontwerp worden niet zozeer de doelstellingen bepaald van de verwerking van persoonsgegevens die met de ontworpen regeling gepaard gaat, maar veeleer de doelstellingen van het aan te nemen decreet zelf. Onverminderd opmerking 10, moet worden vastgesteld dat die doelstellingen op een dergelijke ruime wijze zijn geformuleerd dat op grond hiervan de met de verwerking van persoonsgegevens nagestreefde doelstelling niet kan worden bepaald. Bijgevolg moet aan het voorontwerp een bepaling worden toegevoegd waarin die doelstellingen worden verduidelijkt.

7.3. In artikel 83 van het voorontwerp worden weliswaar de categorieën van persoonsgegevens bepaald waarop de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het aan te nemen decreet betrekking heeft, maar zoals de Gegevensbeschermingsautoriteit[18] en de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens[19] al hebben opgemerkt wordt nergens bepaald welke categorieën van persoonsgegevens met welk oogmerk worden verwerkt. Dit zou nader moeten worden geregeld.

7.4. In artikel 83 van het voorontwerp wordt bij de categorieën van te verwerken persoonsgegevens onder meer “andere identificatiegegevens” (1°) vermeld, evenals “het geslacht, de geboorteplaats en de woonplaats” (2°).

Hieromtrent om toelichting gevraagd verklaarde de gemachtigde:

> “DCJM heeft machtiging tot toegang tot de informatiegegevens vermeld in artikel 3, eerste lid, 1°, 2° (niet de geboorteplaats) 3°, 5° en 6° (niet de plaats van overlijden), WRR; en om het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken; (Beraadslaging RR nr. 18/2008 van 7 mei 2008).
>
> Geboorteplaats werd geschrapt na advies VTC . Art. 83 [2°] heeft het enkel over ‘het geslacht, de geboortedatum en de woonplaats’.
>
> We stellen voor dat onderstaande tekst wordt toegevoegd in de Memorie van Toelichting :
>
> > ‘Het gegeven ˈgeslachtˈ is pertinent in het licht van de wet van 20 juli 1990 ter bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in organen met adviserende bevoegdheid, die naar geslacht toe een aantal verplichtingen oplegt waarmee bij de samenstelling van organen met adviserende bevoegdheid moet rekening gehouden worden (cf. artikelen 2 en 2*bis*).’”

Hiermee kan worden ingestemd.

7.5. Luidens artikel 84 van het voorontwerp wisselt de administratie in het kader van de uitvoering van het aan te nemen decreet *minstens* de in die bepaling vermelde persoonsgegevens uit met de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid of het Rijksregister van de natuurlijke personen.

[18] Gegevensbeschermingsautoriteit, advies nr. 110/2023 van 18 juli 2023, nr. 22.

[19] Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, advies 2023/066 van 13 juni 2023, nr. 29.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

Het woord “minstens” impliceert dat de administratie ook andere gegevens zou kunnen uitwisselen met andere overheden. In zoverre op die manier andere overheden toegang krijgen tot de gegevens in kwestie, is dit niet bestaanbaar met het in artikel 22 van de Grondwet vervatte wettigheidsbeginsel.

Bijgevolg moet het woord “minstens” worden weggelaten.

7.6. Luidens artikel 86, eerste lid, van het voorontwerp kan de administratie de gegevens bekendmaken van begunstigden die een subsidie hebben ontvangen. Blijkens het tweede lid van die bepaling kunnen ook de gegevens van de experten worden bekendgemaakt.

Gevraagd naar de doelstelling van die bekendmakingen, verklaarde de gemachtigde:

> “Beide vormen van bekendmaking zijn gesteund op de verplichting tot actieve openbaarheid van bestuur, zoals opgenomen in artikel II.2. van het Bestuursdecreet.
>
> Het bekendmaken van de bedragen én begunstigden van subsidies verhoogt daarbij de transparantie inzake de besteding van overheidsmiddelen.
>
> Ook het bekendmaken van basisgegevens over de aangestelde experten (naam en postcode van de hoofdverblijfplaats) kadert in het verhogen van de transparantie omtrent de besluitvorming binnen het subsidieproces. Dit laat toe om op een eenvoudige manier na te gaan of bijvoorbeeld niet steeds beroep wordt gedaan op eenzelfde kleine groep van experten, en of de aangestelde experten wel een voldoende diverse weerspiegeling van de samenleving zijn. Ook de GBA heeft dergelijke publiciteitsmaatregel in het verleden als een goede praktijk beoordeeld (Advies GBA nr. 86/2023 van 27 april 2023, randnummers 82-87).”

Die doelstellingen zouden in het voorontwerp moeten worden gepreciseerd, zowel voor het eerste als voor het tweede lid van artikel 86.

8. In de artikelen 24, 3°, en 51, 3°, van het voorontwerp wordt bij wijze van subsidievereiste gewag gemaakt van de principes van goed bestuur.

De gemachtigde gaf hieromtrent de volgende toelichting:

> “De principes van goed bestuur zijn voor de cultuursector vastgelegd in de Bestuurscode Cultuur, die gepubliceerd werd door het Fonds voor Cultuurmanagement:
>
> In 2012 werd de Leidraad cultural governance ontwikkeld met daarin vijf basisprincipes en 25 aanbevelingen om het bestuur van culturele organisaties te screenen en indien nodig te verbeteren. In 2019 werd een nieuw traject opgestart om deze leidraad te herzien door een werkgroep van het Fonds Cultuurmanagement. De vernieuwde Code telt 8 principes waarbij gestreefd is.convergentie met de Nederlandse code en is sectorbreed getoetst.
>
> Minister Jambon uitte in zijn visienota van 3 april 2020 zijn ambitie om deze Bestuurscode Cultuur te gebruiken in de nieuwe regelgeving: ‘Het is mijn ambitie om tijdens mijn regeerperiode de nodige aandacht te besteden aan good governance. Het fonds voor Cultuurmanagement (Universiteit Antwerpen) zal in samenwerking met Cultuurloket en deBuren in het voorjaar 2020 een nieuwe leidraad Cultural governance lanceren. Ik zal nagaan of inzichten uit deze nieuwe leidraad een aanpassing vereisen van de huidige regelgeving.[…]’ (p. 13).”

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

Ter wille van de rechtszekerheid dient in het voorontwerp zelf nader te worden omschreven wat de principes van goed bestuur inhouden die moeten worden nageleefd, of moet minstens nauwkeuriger worden bepaald over welke principes het gaat. In het uitvoeringsbesluit kunnen dan de concrete vereisten worden bepaald.[20]

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

9. In artikel 3, eerste lid, 8°, van het voorontwerp wordt verwezen naar “het Jeugddecreet van xx”. Volgens de gemachtigde wordt hiermee het ontwerp van decreet ‘over het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk’ bedoeld waarover de Raad van State op 17 mei 2023 advies 73.424/3 heeft gegeven en dat in behandeling zou zijn in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement.[21]

Er moet over worden gewaakt dat het genoemde ontwerp is aangenomen voor het huidige ontworpen decreet in werking treedt.

Artikel 4

10. In zoverre artikel 4 van het voorontwerp de doelstellingen van het aan te nemen decreet vermeldt, gaat het om bepalingen die geen rechtsregels stellen en die niet in een regelgevende tekst thuis horen.[22] Die bepaling moet dan ook worden weggelaten.

Artikel 26

11. Luidens artikel 26, 1°, van het voorontwerp moet de aanvrager van werkingssubsidies voor een steunpunt voor bovenlokale cultuur “een vereniging zonder winstoogmerk [zijn] of een combinatie zonder rechtspersoonlijkheid die bestaat uit verenigingen zonder winstoogmerk die een deelnemer aanwijzen die de combinatie zal vertegenwoordigen tegenover de Vlaamse Gemeenschap”.

[20] Zie de machtiging hiervoor in artikel 75, 16°, van het voorontwerp.

[21] Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2022-23, nr. 1792/1.

[22] Zie Omzendbrief betreffende de Wetgevingstechniek VR 2019/4, aanwijzing 119.

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

Erop gewezen dat in die bepaling gewag wordt gemaakt van een vereniging zonder winstoogmerk en niet van “een rechtspersoon zonder winstgevend doel”, zoals in de artikelen 9 en 15 van het voorontwerp, verklaarde de gemachtigde:

> “In artikel 26, 1° van het ontwerp wordt ook een ‘rechtspersoon zonder winstgevend doel’ bedoeld. We stellen voor om dit aan te passen.”

Hiermee kan worden ingestemd.

Artikel 76

12. Luidens artikel 76, § 2, 3°, van het voorontwerp erkent de subsidieontvanger het belang van het gebruik van het Nederlands bij de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten.

In arrest nr. 97/2014 van 30 juni 2014 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat de gemeenschappen niet, middels subsidies, het gebruik der talen mogen regelen, behoudens in de in artikel 129, § 1, van de Grondwet bedoelde aangelegenheden.

Zoals uit de tekst ervan blijkt, houdt artikel 76, § 2, 3°, van het voorontwerp echter geen verplichting in om het Nederlands te gebruiken. De subsidieontvangers moeten zich er enkel ertoe verbinden het belang van het gebruik van die taal te erkennen. De gemachtigde bevestigde dat met zoveel woorden:

> “Dit artikel is ingevoegd om tegemoet te komen aan artikel 76/2, 9° van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (van kracht vanaf 1 januari 2023), zoals ingevoegd bij het decreet van 1 juli 2022 tot wijziging van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019. Dit is een verplichting die generiek wordt opgelegd en waaraan we moeten tegemoet komen.
>
> Dit artikel bepaalt niet dat de betrokken verenigingen het Nederlands als voertaal moeten gebruiken, maar wel dat zij het belang van het gebruik van het Nederlands erkennen bij de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten.”

Hiermee kan worden ingestemd. Wel zou het raadzaam zijn om in de memorie van toelichting te verduidelijken welke vorm die erkenning van het belang van het gebruik van het Nederlands moet aannemen.[23]

[23] Gaat het om een verklaring in die zin in het formulier waarbij de subsidie wordt aangevraagd of, voor rechtspersonen, om een bepaling in die zin in de statuten van de betrokken vereniging?

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡

Artikel 94

13. In artikel 94, eerste lid, van het voorontwerp moet, zoals de gemachtigde bevestigde, worden verwezen naar artikel 47, eerste en derde lid, van het decreet van 6 juli 2012 ‘betreffende het Lokaal Cultuurbeleid’.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS Jeroen VAN NIEUWENHOVE

‡LW-BDKXMCHBF-HEAJCVT‡